

Keskkonnaministri määruse
„Toetuse andmise tingimused meetme „Üleujutusrisi maandamine“ ehituslike tegevuste
elluviimiseks“ eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus ja määruse eesmärk

Üleujutused tekivad nii meteoroloogiliste ja hüdrooloogiliste tegurite toimel kui ka inimtegevuse tõttu. Üleujutus on harilikult veega katmata maa-ala ajutine kattumine veega, kaasa arvatud selline üleujutus, mis on põhjustatud veekogu veetaseme tõusust. Üleujutus võib põhjustada tõsiseid tagajärgi: kahjustada keskkonda, ohustada inimeste vara ja tervist ning seada riski alla majandustegevust. Üleujutuste tõenäosuse ja negatiivsete mõjude suurenemisele annavad tõuke inimasulate laienemine ja majandustegevuse kasv mererannikul ja jõgede lammialadel. Üleujutustega seotud riskide hindamist ja maandamist alustati 2007. aastal. Samal aastal jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/60/EÜ üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta. Direktiivi kohaselt tehakse tööd kolmes etapis: üleujutusrisi esialgne hindamine, üleujutusohupiirkonna ja üleujutusohuga seotud riskipiirkondade kaartide koostamine ning üleujutusrisi maandamiskavade väljatöötamine ja rakendamine.

Eestis on kokku 16 sellist piirkonda, kus üleujutused kujutavad ohtu inimeste tervisele ja varale. Näiteks Eesti lääneosas põhjustavad üleujutusi eelkõige tormid ja merevee taseme tõus, idaosas aga tõusevad veekogud üle oma tavapäraste kallaste sademete (vihm, lumesulavesi) tõttu. 2016. aasta 7. jaanuaril kinnitas Vabariigi Valitsus esimest korda kuueks aastaks Ida-Eesti, Lääne-Eesti ja Koiva vesikondade üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavad. Maandamiskava meetmekavas on kokku 12 meetmeplokki, mis on seotud maandamiskavade eesmärkidega. Meetmeplokid omakorda koosnevad 24 meetmest ja 110 tegevusest. Eesmärkide põhjal välja töötatud meetmed on jagatud kolmeks: ennetavad, vältivad ja valmisolekumeetmed. Meetme tegevused on olenevalt nende tüübist jagatud neljaks: administratiivsed, ehituslikud, uurimuslikud ja nõustamisega seotud meetmed.

Eelnõus on sätestatud riigi eelarvestrateegias määratud meetme „Üleujutusriskide maandamine“ elluviimiseks aastatel 2013–2020 lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadava tulu kasutamise tingimused ja kord. Maandamiskavade meetme tegevused on olenevalt nende tüübist jagatud neljaks: administratiivsed, ehituslikud, uurimuslikud ja nõustamisega seotud meetmed. Meede viiakse ellu kahes taotlusvooru etapis: esimeses etapis toetatakse ettevalmistavaid ja uurimuslikke tegevusi ning teises etapis toetatakse ehituslikke tegevusi. Üleujutuste riskijuhtimise eesmärk on vähendada üleujutuste esinemise tõenäosust ja nende mõju inimese tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele.

Üleujutusega seotud riskide maandamiskavade rakendamisega täidetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2007/60/EÜ üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta seatud eesmärki luua üleujutusrisi hindamise ja maandamise raamistik (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007L0060&from=ET>). Direktiivis seatud eesmärgi täitmise oodatav tulemus on vähenenud üleujutuste kahjulik mõju inimeste tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele. Lisaks on eelnõu seotud riigi eelarvestrateegias määratud üleujutusrisi maandamise meetme elluviimisega.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Keskkonnaministeeriumi veosakonna nõunik Olav Ojala (tel 626 2919, olav.ojala@envir.ee) ja Keskkonnaministeeriumi veosakonna peaspetsialist Agne Aruväli (tel 626 2968, agne.aruvali@envir.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Rene Lauk (tel 626 2948, rene.lauk@envir.ee)

ja keeleteimetaja oli sama osakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@envir.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane määrus koosneb 22 paragrahvist.

Paragrahv 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse riigi eelarvestrateegias määratud meetme „Üleujutusriskide maandamine“ elluviimiseks aastatel 2013–2020 lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadava tulu kasutamise tingimused ja kord. Üleujutuste riskijuhtimise eesmärk on vähendada üleujutuste esinemise tõenäosust ja nende mõju inimese tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele. Meede viiakse ellu kahes taotlusvooru etapis: ettevalmistavate ja uurimuslike tegevuste taotlusvoor ning ehituslike tegevuste taotlusvoor. Käesolev määrus reguleerib toetuse andmist ehituslikeks tegevusteks.

Paragrahv 2 sätestatakse toetuse andmise eesmärk. Toetuse andmise eesmärk on ära hoida või vähendada üleujutusega seotud olulistes riskipiirkondades üleujutuste võimalikke kahjulikke tagajärgi inimese tervisele, keskkonnale, kultuuriväärtustele ja majandustegevusele. Toetus on suunatud kogu riskipiirkonnale tervikuna, mitte üksikule konkreetsele ettevõtjale.

Paragrahv 3 määratakse toetatavate tegevuste kriteeriumid. Lõike 1 kohaselt toetatakse meetme raames tegevusi, mida viiakse ellu avalikes huvides.

Lõikes 2 sätestatakse, millistes piirkondades meetme raames tegevusi toetatakse. Üleujutusega seotud riskide maandamiskavad ja maandamiskava meetmete koondtabel on Keskkonnaministeeriumi kodulehel olevas üleujutuste teemalehel (<https://www.envir.ee/et/uleujutused>). Üleujutusohuga seotud riskide esialgse hinnanguga (2011) määrati seni toimunud üleujutuste põhjal 20 üleujutusega seotud riskipiirkonda Eestis, kus esineb ja võib esineda tulevikus olulise kahjuliku mõjuga üleujutus. 2018. aastal ajakohastati üleujutusega seotud riskide hinnang ja määrati 16 riskipiirkonda (<https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/uleujutused/uleujutusega-seotud-riskide-hinnang>). Ajakohastamise tulemusel liideti osa kehtivaid riskipiirkondi üheks, eemaldati kolm ala ja määrati kaks uut riskipiirkonda. Üleujutusohuga seotud olulisemaks riskipiirkonnaks määrati tiheasustusalad, kuna tihedama asustusega piirkondades võib korraga üleujutuse mõju alla sattuda suur hulk inimesi. Hajaasustusega aladel on mõju väikese ulatusega.

Meetme raames toetatakse punkti 1 kohaselt veeseaduse mõistes üleujutusega seotud riskipiirkondi, mis on avalikustatud veemajanduskavas ja maandamiskavas. Punkti 2 kohaselt toetatakse tegevusi aladel, mis jäävad väljapoole üleujutusega seotud riskipiirkondi, kuid millel tehtavad tegevused vähendavad üleujutusohuga seotud riske üleujutusohuga seotud riskipiirkondades. Punkti 3 kohaselt toetatakse tegevusi aladel, millel on uuringuga tuvastatud oluline üleujutusega seotud risk (varem esinenud või tulevikus esinev) ja mis vastab üleujutusega seotud riskipiirkonna määramise kriteeriumitele.

Üleujutusohuga seotud risk on oluline, kui üleujutus esineb tiheasustusalal ja on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest: üleujutus takistab operatiivteenuste, haiglate, koolide ja avalik-õiguslike hoonete tööd; üleujutus ohustab keskkonnakompleksloa kohustusega käitist või üle 2000 IE reovee puhastit; üleujutus avaldab olulist negatiivset mõju keskkonnale; üleujutus hävitab või kahjustab kultuuriväärtust; üleujutus esineb planeeringuga määratud tiheasustusalal; üleujutus seab reaalsesse ohtu inimese elu; üleujutus takistab liiklemist põhi- ja/või tugimaanteedel. 2018. aastal ajakohastatud üleujutusega seotud riskide hinnangus analüüsitud ja määratud riskipiirkonnad kuuluvad punktis 3 loetletud alade hulka niikaua, kui need ajakohastatud maandamiskavaga kinnitatakse.

Lõikes 3 sätestatakse, et meetme raames antakse toetust maandamiskavade meetmekavas 2016–2021 kirjeldatud järgmiste tegevuste elluviimiseks:

- 1) tiheasustusaladel sademevee hajutamiseks, äravoolu viivitamiseks (hetkeliste vooluhulkade vähendamiseks tiikide ja viibekraavide rajamine, kogumismahutite paigaldamine jms) ning vee pinnasesse sidumise soodustamiseks loodusliku veesidumismeetmena kirjeldatud ehituslikud tegevused (nt rohekatuste rajamine, vihmaaedade ja puhveralade rajamine);
- 2) loodusliku hüdro-morfoloogia veesidumismeetme rakendamiseks, sh sademevee hajutamiseks (nt jõe sootide taastamine, kuivendatud alade veerežiimi taastamine, tehismärgalade rajamine liigvee mahutamiseks, lammialade taastamine) ning vee pinnasesse imbumise soodustamiseks kirjeldatud ehituslikud tegevused (nt imväljakute rajamine ja vett läbilaskvate katendite kasutamine tehispindadel);
- 3) maaparandussüsteemide ja muude kuivendussüsteemide uuendamiseks ja rekonstrueerimiseks, sh sademevee kraavidena kasutuses olevate endiste maaparandussüsteemi osade või muude kuivendussüsteemide uuendamine ja rekonstrueerimine;
- 4) äravoolu soodustavateks, veetaset alandavateks, kõrgveetekke võimalusi vähendavateks ehitustehnilisteks tegevusteks (nt kaldakindlustuste ja kaitsevallide rajamine, olemasolevate kaitserajatiste hooldus või rekonstrueerimine);
- 5) ehituslikeks tegevusteks, mis on vajalikud veevarustuse, kanalisatsiooni ja elektrisüsteemide kaitseks.

Lõike 3 punktis 3 on maaparandussüsteeme ja muid kuivendussüsteeme käsitletud võimalikult laias tähenduses. See tähendab seda, et ei ole eristatud ega välistatud eri tüüpi maaparandussüsteeme ning toetust saab küsida ka väljaspool maaparandussüsteeme (kus maaparandusseadus ei kohaldu) paiknevate kuivendussüsteemide uuendamiseks ja rekonstrueerimiseks. Ehituslike meetmete rakendamisel on oluline arvestada kõikide maaparandussüsteemidega sõltumata nende tüüpidest või haldusalasse kuuluvusest. Üleujutusohu riskide maandamise ehituslike meetmete rahastamise etapis ei toetata riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude uuendamist ja rekonstrueerimist, sest need tööd korraldab riik Põllumajandusameti kaudu maaparandusseaduse § 49 lõike 2 kohaselt. Lahenduste väljaselgitamisel tuleb siiski arvestada kõigi veerežiimi mõjutavate asjaoludega, mistõttu ei ole riigi poolt korrashoitavate eesvoolude ega ka muude kuivendus kraavide väljaarvamine projekti koostamisel otstarbekas. Maaparandussüsteemi uuendamine on maaparandussüsteemi ja selle maa-ala korrastamine, sh taimestikku eemaldamine, samuti eesvoolust ja kuivenduskraavist voolutakistuse, risu ning sette eemaldamine. Maaparandussüsteemi uuendamise kulud võivad olla abikõlblikud, kui hooldustööd tehakse maaparandussüsteemi ühekordse uuendamisenä projekti vältel. Projektijärgselt tekkivad hoolduskulud ei ole abikõlblikud. Kui taotlusega kavandatav tegevus sisaldab maaparandussüsteemile lisarajatise rajamist, siis tuleb hankida Põllumajandusameti kooskõlastus või luba (maaparandusseadus § 50).

Lõike 4 kohaselt toetatakse meetme raames sama paragrahvi lõike 3 punktides 1–4 loetletud ehituslikest tegevustest sobivaid tehnilisi lahendusi, mille mõju piirkonnas on suurim, arvestatuna rakendamise kulu ühiku kohta. See tähendab, et ärahoitav kahju tuleb jagada investeringu maksumusega. Kahjude hindamisel võib lähtuda Keskkonnaministeeriumi 2018. aastal tellitud uuringust:

https://www.envir.ee/sites/default/files/uleujutuste_poolt_tekitatavate_kahjude_uuring.pdf.

Alternatiivide võrdluses peab taotleja võtma arvesse investeringu maksumust, eksploatatsioonikuluseid ning tehniliste lahenduste rakendamise mõjusid, sh inimese tervisele, keskkonnale, kultuuriväärtustele ja majandustegevusele.

Lõike 5 kohaselt toetatakse tegevusi, mille käigus on arvesse võetud vesikonna veemajanduskava ning selles kehtestatud veekogumite keskkonnaeesmärke. Projektis peab olema välja töötatud lahendus, mis ei mõjuta veekogu seisundit või kui projekti tegevus toimub veekogus/veekogumis

ja see mõjutab negatiivselt veekogumi seisundit ja veekaitse eesmärke, võib kohaldada erandeid veeseaduse §-de 39–42 alusel. Erandite kohaldamise põhjendused veekogumite kaupa esitatakse üldjuhul veemajanduskavas ja asjakohasel juhul veeloas või keskkonnakompleksloas. Veekaitse eesmärkide saavutamise erandid kirjeldatakse üldjuhul veemajanduskavas. Veemajanduskava tavapärase kehtivusaeg on aga kuus aastat ja selle aja jooksul üldiselt veemajanduskava ei muudeta. Siiski võib tekkida vajadus teha veekaitse eesmärkide saavutamiseks erandeid ka enne kava korralist muutmist. Sellisel juhul määratakse erandid ja neid põhjendatakse veeloas või kompleksloas ning hiljem muudetakse vastavalt ka veemajanduskavas.

Paragrahvis 4 sätestatakse riigiabi andmise reeglid.

Meetme raames toetatakse tegevusi, mida tehakse avalikes huvides, kusjuures riigiabi ega vähese tähtsusega abi toetatavate tegevuste, välja arvatud § 3 lõike 3 punkti 5 tegevused, elluviimiseks ei anta. Paragrahvi 3 lõike 3 punkti 5 tegevustele riigiabi andmise korral tuleb täita Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2011. a otsuse „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“ tingimusi (edaspidi Euroopa Komisjoni 2012/21/EL otsus). Paragrahvi 5 lõike 3 punkti 5 tegevustele vähese tähtsusega abi andmisel tuleb täita komisjoni 25. aprilli 2012. a määruse (EÜ) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes“ tingimusi. Vähese tähtsusega abi andmisel ei tohi toetuse suurus koos jooksva majandusaasta ja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abiga ületada 500 000 eurot. Vähese tähtsusega abina toetuse andmisel võetakse arvesse komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 artiklis 2 lõigetes 6–8 sätestatud vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid riigiabi või muu vähese tähtsusega abiga. Riigiabi või vähese tähtsusega abi ei anta raskustes olevale ettevõtjale Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 asutamislepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (ELT L 187 26.06.2014, muudetud komisjoni määrusega (EL) 2017/1084 (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18) artikli 2 punkti 18 mõistes.

Paragrahvis 5 sätestatakse projekti abikõlblikkuse periood. Lõige 2 sätestab abikõlblikkuse perioodi algust ja lõppu määravaks dokumendiks taotluse rahuldamise otsuse. Lõige 3 piiritleb, et projekti abikõlblikkuse perioodi algus ei või olla varasem taotluse rahuldamise otsusest. Abikõlblikkuse perioodi alguse piiramine välistab enne taotluse rahuldamise otsust ellu viidud tegevuste toetamise. Selliste tegevuste puhul ei ole toetuse andmisel ergutavat mõju ning seetõttu ei ole selliste tegevuste toetamine otstarbekas. Abikõlbliku perioodi lõpp ei või olla hilisem kui Vabariigi Valitsuse 08.11.2016 kehtestatud määruses nr 121 „Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise perioodi 2013–2020 enampakkumisel saadud tulu kasutamise ja aruandluse üldtingimused“ sätestatud enampakkumisel saadud tulu kasutamise perioodi lõpptähtaeg. Täna on kõnesolevas määruses lõpptähtajaks 30. november 2024. Lõike 4 kohaselt projekt loetakse lõppenuks pärast lõpparuande kinnitamist ja toetuse saajale lõppmakse tegemist. Lõppmakse võib teha pärast abikõlblikkuse perioodi, kuid selle aluseks olevad kulud peavad olema tekkinud ja tasutud abikõlblikkuse perioodil.

Paragrahv 6 reguleerib projekti kulude abikõlblikkust. Lõikes 1 loetletakse, millised kulud on abikõlblikud. Kulud peavad olema seotud § 2 sätestatud eesmärkide saavutamise ja § 3 loetletu tegevuste elluviimisega. Abikõlblikud on § 3 lõikes 3 nimetatud tegevuste ehituslikud kulud; projekti juhtimise, § 3 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud tegevusteks vajaliku kinnisasja ostmise või kinnisasjale seatud hoonestusõiguse omandamise kulu, ehituseaduse kohase põhiprojekti ja tööprojekti koostamise kulu (sh vajalikud uuringud ja geodeesia ning kõik muu ehitamiseks vajaliku väljaselgitamine) ja omaniku järelevalve teenuse kulu. Abikõlblikud võivad olla ka kulutused õigusnõustamisele, notaritasu, riigilõivu, tehnilise või finantseksperdiisi kulu ning

raamatupidamiskulu, kui need on otseselt seotud eelnõukohase määruse § 3 lõikes 3 nimetatud tegevustega või vajalikud nende tegevuste ettevalmistamiseks.

Lõikes 2 tuuakse välja, millistele kuludele kehtivad piirangud. Kulud § 3 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud tegevuseks vajaliku kinnisasja või hoonestusõiguse ostmiseks, sh asjakohased tasud ja lõivud, võivad moodustada maksimaalselt 15% projekti abikõlblikest kuludest. Punkti 2 kohaselt ei tohi projektijuhtimise kulu ületada 5% abikõlblike kulude summast.

Lõikes 3 tuuakse eraldi välja, millised kulud ei ole abikõlblikud. Abikõlblikud ei ole punkti 1 kohaselt eelprojekti koostamise ja muud sobiva ehitusliku või tehnilise lahenduse väljaselgitamise kulud. Samuti keskkonnamõju hindamise kulud ja kulud, mis on tekkinud seetõttu, et toetuse saaja ei ole erinevate pakkumiste võrdlemisel ära kasutanud konkurentsi. Keskkonnamõju hindamise ja eelprojekti koostamise kulu rahastatakse Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskuse (edaspidi *KIK*) hetkel avatud meetmest üleujutusohu riskide maandamine, mis on suunatud just uurimuslikeks ja tehnilist lahendust ettevalmistavateks tegevusteks. Eelprojekti all mõistame ehitusseadustiku ja majandus- ja taristuministri 17.7.2015 määruse nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ nõuetele vastavat eelprojekti.

Paragrahvis 7 sätestatakse toetuse osakaal ja taotlusvooru eelarve kinnitamise kord. Lõike 2 kohaselt on toetuse maksimaalseks määraks 85% projekti abikõlblikest kuludest. Toetuse saaja peab kandma omafinantseeringuna vähemalt 15% projekti abikõlblikest kuludest. Rahastatavate projektide minimaalseks omafinantseeringuks on kavandatud 15%. Keskkonnaministri 25.05.2018 määruse nr 13 „Meetme „Üleujutusohu riskide maandamine“ uurimuslike tegevuste jaoks toetuse andmise tingimused ja kord“ kohaselt on uurimuslike tegevuste minimaalseks omafinantseeringuks määratud 30%. Minimaalse omafinantseeringu määramisel on lähtutud asjaolust, et ehituslikud tegevused on eeldatavalt oluliselt kallimad kui uurimuslikud ja ehituslike tegevusi ettevalmistavad tegevused ning samas proportsioonis omafinantseeringu nõudmine ehituslike tööde puhul oleks kohaliku omavalitsuse üksustele liialt koormav, tuues kaasa vajalike projektide edasilükkumise. Seetõttu on ehituslikeks tegevusteks kehtestatud madalam minimaalne omafinantseeringu määr. Taotleja võib siiski omafinantseeringut planeerida suuremas mahus, kui on määruses nõutud minimaalne omafinantseering, saades seeläbi täiendavaid hindepunkte vastavalt hindamiskriteeriumitele (lisas).

Lõike 3 kohaselt on projekti toetuse maksimaalne summa on ehituslikeks tegevusteks 800 000 eurot ilma käibemaksuta. Käibemaks on abikõlblik juhul, kui taotlejal puudub võimalus käibemaksu käibemaksuseaduse alusel tagasi saada.

Lõike 4 kohaselt määratakse toetussumma ja toetuse maksimaalne määr taotluse rahuldamise otsuses.

Lõige 5 sätestab, et kui taotluse täielik rahuldamine ei ole taotlusvooru eelarve tõttu võimalik, võib Keskkonnaministeerium taotlusvooru eelarvet KIK ettepanekul suurendada. Taotlusvooru eelarvet suurendatakse, kasutades samuti riigi eelarvestrateegias määratud meetme „Üleujutusriskide maandamine“ elluviimiseks aastatel 2013–2020 lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadavat tulu.

Paragrahvis 8 sätestatakse taotlusvooru avamine ja lõpetamine. Toetust antakse vooru põhjal. Informatsioon taotlusvooru avamise kohta avaldatakse kahes üleriigilises päevalehes ja KIK veebilehel vähemalt 30 kalendripäeva enne taotlusvooru avamist. Taotlusvoorud kuulutab välja ja lõppenuks KIK.

Paragrahvi 9 kohaselt võivad taotlejateks olla kohaliku omavalitsuse üksused või kohaliku omavalitsuse üksuste liidud. Üleujutusohu riskide maandamiseks on võimalik teha tegevusi, mis hõlmavad mitut kohaliku omavalitsuse üksust. Kui toetust taotleb kohaliku omavalitsuse üksuste liit, on võimalik ühte projekti kaasata korraga mitu omavalitsust. Paragrahvi 3 lõike 3 punktis 5 sätestatud tegevuseks saab taotleda toetust ka ühele või mitmele kohaliku omavalitsuse üksusele 100%-liselt kuuluv vee-ettevõtja. Taotleja peab olema määratud kohaliku omavalitsuse volikogu otsusega projekti piirkonnas vee-ettevõtjaks ja taotlejale peab kuuluma projekti piirkonna veemajandustaristu. Vee-ettevõtja määramisel peavad olema täidetud Euroopa Komisjoni 2012/21/EL otsuse nõuded

Paragrahvis 10 sätestatakse projektile esitatavad nõuded. Lõike 1 kohaselt toetuse abil ellu viidud projekt peab panustama üleujutusega seotud riskide maandamiskavade eesmärkide saavutamisse ja meetmekava tegevustesse. Lõike 2 kohaselt peab projekti ehituslik tegevus toimuma taotleja omandis oleval maal või maaomaniku nõusolekul.

Paragrahvis 11 sätestatakse nõuded taotlusele. Lõike 1 kohaselt võib taotleja esitada ühes voorus projekti rahastamiseks ühe taotluse. Piirangu eesmärk on välistada paralleelsed taotlused sama projekti jaoks. Toetuse taotlemine erinevatele projektidele sama taotleja poolt on lubatud. Lõikes 2 loetletakse andmed, mis tuleb taotlusele märkida. Lõike 3 kohaselt tuleb taotlusele lisada dokumendid, mis tõendavad tegevuse eesmärgipärasust ja taotleja valmidust tasuda omafinantseeringut ning mitteabikõlblikke kulusid. Selliseks dokumendiks on punkti 1 kohaselt eelprojekt. Eelprojekti all mõistame ehitusseadustiku ja majandus- ja taristuministri 17.7.2015 määruse nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ nõuetele vastavat eelprojekti. Eelprojekt peab muu hulgas sisaldama ka sobiva tehnilise lahenduse alternatiivide võrdlust, lähtudes tulu-kuluanalüüsist, ülevaadet ehitustööde materjalidest ja mahtudest, projekti piirkonna ülevaadet, olemasolevate rajatiste kirjeldust, ehituslike lahenduste eskiisjooniseid ja muud asjassepuutuvat informatsiooni. Kui toetust taotletakse lihtsamateks töödeks, kus ehitusseadustiku kohast eelprojekti ei ole vaja, mõistame eelprojekti all kirjeldust tehtavatest töödest koos mahtudega, projekti piirkonna ülevaadet, olemasolevate rajatiste kirjeldust, sobivate tehniliste alternatiivide võrdlust ja muud asjassepuutuvat informatsiooni.

Maandamiskava meetmekavas üleujutusega seotud riskipiirkondade põhjal ehituslike tegevuste ja vesikonnaüleste leevendavate ehituslike tegevuste prioriteetsust maandamiskavas eraldi ei hinnatud. Ehituslikud tegevused sõltuvad suuresti asukoha eripärast ning rakendatava tegevuse mahust. Seetõttu, et teada saada tegevuse mõjusust piirkonnas, on kohalikul tasandil sobiva tehnilise lahenduse leidmiseks vaja hinnata erinevate lahenduste rakendamise mõjusid inimese tervisele, keskkonnale, kultuuriväärtustele ja majandustegevusele. Iga lahenduse kogumaksumuse leidmiseks tuleb võtta arvesse investeringu maksumust ja ekspluatatsioonikuluseid. Alternatiivide võrdlemisel tuleb tehniliste lahenduste rakendamisel tekkivad mõjud jagada lahenduse rakendamise maksumusega. Eelistada tuleb lahendust, mille mõju rakendamise maksumuse ühiku kohta on suurim. Alternatiivide analüüsi eesmärk on välja selgitada investeringu maksumuse, ekspluatatsioonikulude ja mõjude seisukohast eelistatuim lahendus inimese tervisele, keskkonnale, kultuuriväärtustele ja majandustegevusele kahjulike tagajärgede ärahoidmiseks või vähendamiseks. Olukorras, kus realselt elluviidavat alternatiivi ei ole, tuleb seda ka märkida ja põhjendada. Tehniliselt ja keskkonnakaitse seisukohalt põhjendamatuid lahendusi ei toetata.

Punkti 2 kohaselt peab taotlusele lisama projekti tegevusega seotud kinnisasja, maatüki, ehitise või selle olulise osa omandi kuuluvust või kasutusõigust tõendav dokument.

Punktide 3 kohaselt tuleb esitada paragrahvi 10 lõikes 2 nimetatud maaomanike nõusolekud. Punkti 4 ja 5 kohaselt tuleb esitada projekti keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang või keskkonnamõju hindamise aruande kokkuvõte koos järelduste ning aruande heakskiitmise otsusega juhul, kui eelhindangu või keskkonnamõju hinnangu vajalikkus tuleneb punktides nimetatud õigusaktidest. Hinnangud peavad olema koostatud Euroopa Komisjoni juhendi

kohaselt. KMH juhendmaterjalid on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumi kodulehel <https://www.envir.ee/et/kmh-uuringud-ja-juhendid>.

Punkti 6 kohaselt esitatakse taotlusega juhul, kui see on vajalik, Keskkonnaameti arvamus keskkonnamõju eelhinnangu kohta, kus väljendatakse seisukohta, kas eelhinnang on koostatud Euroopa Komisjoni juhendi järgi ning kas taotluses planeeritud tegevuste elluviimiseks on vaja hinnata keskkonnamõju. Keskkonnaameti arvamuse saamiseks esitab taotleja Keskkonnaametile käesoleva määruse kohase eelprojekti ja keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnangu. Kui keskkonnamõju hindamine või eelhinnang ei ole vajalik, siis esitatakse punkti 6 kohaselt keskkonnamõju lühikirjeldus ja keskkonnaameti arvamus eelhinnangu vajalikkuse kohta. Eesmärk on tagada projekti hindamisel selgus, kas projektil on positiivne või negatiivne mõju keskkonnale ja kas eelhinnang on vajalik. Kui keskkonnamõju hindamine või keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang ei ole vajalik, siis esitatakse punkti 7 kohaselt keskkonnamõju lühikirjeldus ja keskkonnaameti arvamus keskkonnamõju eelhinnangu vajalikkuse kohta;

Kui projekti tegevus ja lahendused mõjutavad veekogumi seisundit või seavad ohtu kehtivas veemajanduskavas seatud keskkonnaeesmärgid, esitatakse punkti 8 kohaselt keskkonnaluba või viidatakse veemajanduskavale, milles on määratud ja põhjendatud veeseaduse §-de 40–42 veekaitse eesmärkide saavutamise erandid. Kui projekti tegevus toimub veekogus/veekogumis ja tegevus ikkagi mõjutab negatiivselt veekogumi seisundit ja veekaitse eesmärke, võib kohaldada erandeid veeseaduse §-de 38–42 alusel. Erandite kohaldamise põhjendused veekogumite kaupa esitatakse üldjuhul veemajanduskavas ja asjakohasel juhul veeloas või keskkonnakompleksloas. Veekaitse eesmärkide saavutamise erandid kirjeldatakse üldjuhul veemajanduskavas. Veemajanduskava tavapärane kehtimise tsükkel on aga kuus aastat ja vahepeal üldiselt veemajanduskava ei muudeta. Siiski võib tekkida vajadus teha veekaitse eesmärkide saavutamise erandeid ka enne kava korraldust muutmist. Sellisel juhul määratakse erandid ja neid põhjendatakse veeloas või kompleksloas ning hiljem muudetakse vastavalt ka veemajanduskavas.

Kui projekti tegevus ja lahendused mõjutavad veekogumi seisundit või seavad ohtu kehtivas veemajanduskavas seatud keskkonnaeesmärgid, esitab taotleja punkti 9 kohaselt negatiivse mõju leevendamise meetmete kirjelduse ning seireprogrammi.

Punkti 10 kohaselt esitab taotleja kinnituskirja omafinantseeringu olemasolu ja valmisoleku kohta projekti rahastamiseks nõutud ulatuses.

Punkti 11 kohaselt esitab taotleja muinsuskaitseameti arvamuse projektile, kui taotlusega planeeritav tegevus mõjutab muinsuskaitsealust objekti.

Punkti 12 kohaselt esitab taotleja Põllumajandusameti arvamuse projekti kohta, kui taotlusega kavandatud tegevus toimub riigi poolt korrashoitaval ühiseesvoolul.

Punkti 13 kohaselt peab taotleja esitama uuringu, kui meetmest soovitakse toetust küsida alade kohta, mis ei ole kinnitatud riskipiirkonnaks, kuid millel on uuringuga tuvastatud oluline üleujutusega seotud risk ja mis vastab üleujutusega seotud riskipiirkonna määramise kriteeriumitele. Punkti 14 kohaselt peab taotleja esitama dokumendid või viited dokumentidele Euroopa Komisjoni 2012/21/EL otsuse artikli 4 tähenduses, millega on antud ettevõtjale õigus üldist majandushuvi pakkuvat teenust taotlusega hõlmatud piirkonnas osutada.

Dokumendid lisatakse taotlusele e-toetuste keskkonnas.

Paragrahv 12 sätestatakse taotleja kohustused ja õigused, et tagada taotluse läbipaistvus ja võimaldada KIK-l vajaduse tekkimisel saada lisateavet taotluse hindamiseks. Taotlejal on õigus saada eelnõukohases määruses sätestatud tingimuste ja nõuete kohta KIK-lt selgitusi. Taotleja on kohustatud: tõendama taotluses esitatud teabe vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele ja tingimustele; esitama KIKi nõudmisel lisateavet määratud tähtaja jooksul; võimaldama ja osutama igakülgset abi taotluses esitatud teabe kontrollimiseks kavandatava tegevuse asukohas; teavitama viivitamata KIKi taotluses esitatud andmete muutumisest või ilmnunud asjaolust, mis võib mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist; tõendama mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkust.

Paragrahvi 13 kohaselt menetleb toetuse taotlusi, taotluse rahuldamise või mitterahuldamise otsustab, teeb toetatavatele projektidele väljamakseid ja projektide järelevalvet KIK. Toetust taotletakse, taotlust menetletakse, otsused tehakse teatavaks, toetuse kasutamisega seotud teave ja dokumendid esitatakse E-toetuse keskkonna kaudu. E-toetuse keskkonna kaudu edastatud dokumendid loetakse taotlejale ja toetuse saajale kätte toimetatuks.

Paragrahvis 14 sätestatakse taotluse esitamise tingimused. Taotlus koos lisadokumentidega esitatakse KIK-le hiljemalt taotlusvooru viimasel päeval. Taotluse allkirjastab taotleja või tema esindaja digitaalselt. Taotlus esitatakse KIK-le e-toetuse keskkonna (<https://etoetus.struktuurifondid.ee>) kaudu. Taotlusvooru tähtjaks taotluse esitamata jätmise korral esitamise tähtaega ei ennistata ja ja taotlus tagastatakse taotlejale läbi vaatamata.

Paragrahvis 15 sätestatakse taotluse esmase kontrolli tingimused. Esmaseks kontrollimiseks on aega 20 kalendripäeva. Esmase kontrolli käigus tuvastatakse taotluse vorminõuetele vastavust. Kui taotlus ei ole vormistatud nõuetekohaselt, teavitab KIK sellest taotlejat ja määrab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja. Kui taotleja ei kõrvalda puudusi tähtjaks, jäetakse taotlus läbi vaatamata.

Paragrahvis 16 sätestatakse hindamise ja hindamiskomisjoni tingimused. Lõike 1 kohaselt moodustab KIK hindamiskomisjoni ja komisjoni kuuluvad KIK ja Keskkonnaministeeriumi esindajad. Vajaduse korral kaasatakse hindamisse eksperte.

Lõikes 2 sätestatakse kriteeriumid, mille alusel hinnatakse § 3 lõikes 3 nimetatud tegevustega seotud vastavaks tunnistatud projekte. Punkti 1 kohaselt hinnatakse projekti sisulist vajalikkust, mille all hinnatakse, kas projektiga vähendatakse otseselt negatiivset mõju, mis tuleneb üleujutusega seotud riskipiirkonnale määratud üleujutuse liigist. Kriteeriumi osatähtsus on 20%. Punkti 2 kohaselt hinnatakse projekti mõju suurust inimeste arvule, lähtudes 0,1% üleujutuse tõenäosusstsenaariumist. Inimeste arvu võib näiteks kirjeldada ka elanike arvuna, mida saab hinnata, kui kõrvutada eeldatava väheneva üleujutusala suurust Statistikaameti kaardirakenduse rahvaarvu kaardikihtidega. Kriteeriumi osatähtsus 10%.

Punkti 3 kohaselt hinnatakse projekti seotust riskipiirkonnaga. Kõige rohkem saab punkte, kui tegevused toimuvad üleujutusega seotud riskipiirkondades. Kriteeriumi osaosatähtsus 10%.

Punkti 4 kohaselt hinnatakse projekti eesmärkide sisulist realiseeritavust kavandatud tegevuste raames. Maksimaalsed punktid on võimalik saada, kui põhitegevused on väga selgelt seotud maandamiskavade eesmärkide ja kirjeldatud probleemi lahendamise, alternatiivid on asjakohaselt võrreldud ja püstitatud eesmärkide realiseerimiseks on valitud sisuliselt realiseeritavad meetmed, mille mõju rakendamise kulu ühiku kohta on suurim. Kriteeriumi osatähtsus 12%.

Punkti 5 kohaselt hinnatakse projekti kulude kvalitatiivset ja kvantitatiivset eelarvelist teostatavust. Selle kriteeriumi raames hinnatakse, kas projektis on vaja kulutusi ja kas need kulutused on adekvaatsed selleks, et jõuda püstitatud eesmärkideni ning tulemusteni. Kriteeriumi osatähtsus 12%.

Punkti 6 kohaselt antakse kõrgemaid punkte, kui projekti kohustuslikule rahalisele omafinantseeringu määrale lisandub täiendav rahaline omafinantseeringu määr, mis leitakse osakaaluna projekti abikõlblike kulude maksumusest. Kriteeriumi osatähtsus 6%.

Punkti 7 kohaselt hinnatakse projekti jätkusuutlikkust pärast projekti lõppemist ja projektist saadava lisaväärtuse kasutamist, osatähtsus 15%.

Punkti 8 kohaselt hinnatakse projekti planeeritavate tegevuste positiivset või võimalikult väikest keskkonnamõju, osatähtsus 15%.

Lõike 3 kohaselt annab hindamiskomisjon iga hindamiskriteeriumi alusel kuni 4 hindepunkti, lähtudes hindamiskriteeriumite väärtuste kirjeldustest, mis on kirjas lisas. Projekti koondhinne kujuneb kõikide hindamiskriteeriumite osatähtsusega korrutatud hindepunktide liitmisel.

Lõike 4 kohaselt moodustab KIK projektide koondhinnete alusel projektide nimekirja. Projektide nimekirjas on esimesel kohal parima koondhinde saanud projekt.

Võrdse koondhinde korral on lõike 5 kohaselt eelistatud nimekirjas projekt, mis sai rohkem punkte sisulise vajalikkuse eest.

Paragrahv 17 sätestatakse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemine. Lõikes 1 sätestatakse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tähtaeg. See tehakse 60 kalendripäeva jooksul voo sulgemise kuupäevast arvates. Menetluse tähtaega võib põhjendatud juhtudel pikendada kuni 30 päeva.

Kui taotleja ja taotlus vastavad nõuetele ning projekt asetub pingereas eelarvega kaetud positsioonile, teeb lõike 2 kohaselt KIK taotluse rahuldamise otsuse.

Lõikes 3 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses märgitud informatsioon.

Lõikes 4 kohaselt võib KIK määrata taotluse rahuldamise otsuses projekti elluviimiseks vajalikke kõrvaltingimusi. Näiteks võib KIK seada kõrvaltingimuseks, et enne hanke korraldamist tuleb hankedokumendid või nende osa kooskõlastada Keskkonnaministeeriumi veosakonnaga.

Kui taotluse täielik rahuldamine ei ole taotlusvoo eelarve tõttu võimalik, võib lõike 5 kohaselt taotleja nõusolekul taotletud toetuse summat vähendada või projekti tegevust muuta tingimusel, et saavutatakse taotluses sisalduva projekti planeeritud tulemused.

Lõikega 6 sätestatakse taotluse rahuldamata jätmise otsuse tingimused. Taotlust ei rahuldata, kui taotleja, taotlus või selles kirjeldatud projekt ei vasta kas või ühele määruses sätestatud nõudele, taotleja mõjutab pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil taotluse menetlemist või kui taotluse hindamisel selgub, et taotluses on esitatud valeandmeid, mis mõjutavad otsustamist. Lisaks ei rahuldata toetust, kui taotlus jääb määruse hindamise tulemusel väljapoole taotlusvoo eelarvet või kui taotluse koondhinne on väiksem kui 50% maksimaalsete hindepunktide summast.

Kui taotluses ei kõrvaldata puudust selleks määratud tähtaja jooksul, teeb lõike 7 kohaselt KIK taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlejat ära kuulamata

Lõike 8 kohaselt saadab koos taotluse rahuldamise otsusega KIK taotlejale elektroonilise kinnituskirja. Kui taotleja on nõus taotluse rahuldamise otsuses määratud tingimustega, tagastab ta kinnituskirja digitaalselt allkirjastatult 14 kalendripäeva jooksul otsuse kättesaamisest arvates.

Lõike 9 kohaselt võib KIK tunnistada taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks, kui taotleja ei tagasta kinnituskirja 14 kalendripäeva jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse kättesaamist.

Paragrahv 18 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise tingimused. Lõike 1 kohaselt muudetakse taotluse rahuldamise otsust KIK algatusel või toetuse saaja kirjaliku taotluse alusel.

Lõike 2 kohaselt taotluse rahuldamise otsust võib muuta, kui otsuses nimetatud projekti eesmärk ei muutu, kuid muudetakse: projekti abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu

abikõlblikest kuludest; projekti abikõlblikkuse perioodi; taotluse rahuldamise otsuses nimetatud muud asjaolu.

Lõikes 3 sätestatakse toetussumma suurendamise tingimus. Toetussummat võib suurendada, kui see on põhjendatud ja projektide rahastamise eelarve jääk seda võimaldab. Toetussummat ei või suurendada rohkem kui 30% esialgsest toetusest, et vältida kulude mahu mitmekordistumist projekti elluviimise käigus ja tegevused oleksid piisavalt läbi mõeldud juba taotluse koostamise käigus.

Lõike 4 kohaselt esitatakse lõikes 2 nimetatud taotluse rahuldamise otsuse muutmise asjaolud viivitamata KIK-le kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Lõike 5 kohaselt on KIK-l õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitava muudatuse tõttu ei ole projektiga kavandatud tulemusi võimalik saavutada või tulemused ei vasta toetuse andmise eesmärkidele.

Lõikes 6 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustamise tähtaeg. See otsustatakse 20 kalendripäeva jooksul vastavasisulise taotluse saamisest arvates.

Paragrahv 19 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja toetuse tagasinõudmise tingimused. Lõikega 1 antakse KIK-le õigus tunnistada toetuse andmise otsus kehtetuks, kui taotleja ei ole asunud kolme kuu jooksul alates abikõlblikkuse perioodi algusest projekti ellu viima, s.t ei ole välja kuulutanud taotluses kavandatud hanget.

Lõikega 2 antakse KIK-le õigus tunnistada toetuse andmise otsus kehtetuks, kui taotleja ei täida määruses sätestatud või taotluse rahuldamise otsuses määratud kohustusi.

Kui toetuse saaja ei täida määruses sätestatud või taotluse rahuldamise otsuses määratud kohustusi, nõuab KIK lõike 3 kohaselt toetuse tagasi atmosfääriõhu kaitse seaduse §-s 182¹ lõikes 5 sätestatud korras proportsionaalselt rikkumise raskusega.

Paragrahv 20 sätestatakse toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise kord. Lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja KIK-le vahe- ja lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tähtpäevadel.

Lõike 2 kohaselt sisaldab projekti vahearuanne vähemalt projekti aruandlusperioodi tegevuste ülevaadet ning hinnangut projekti eesmärgi ning tulemuste saavutamise kohta projekti lõpuks.

Lõike 3 kohaselt esitab toetuse saaja projekti vahearuanne projekti iga aruandlusperioodi kohta. Aruandlusperioodi kestus ei ole pikem kui üks aasta.

Lõikega 4 määratakse, milliseid andmeid sisaldab projekti lõpparuanne kogu projekti kohta. Aruanne sisaldab punktide 1–3 kohaselt peamiste tegevuste ülevaadet; teavet projekti eesmärgi ning tulemuste saavutamise kohta; § 3 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud toetatava tegevuse korral pildimaterjali lõpptulemuse kohta.

Kui § 3 lõike 3 punktides 1–4 loetletud tegevus toimus veekogus või see mõjutas veekogumi seisundit või seadis ohtu veemajanduskavas kehtestatud keskkonnaeesmärkide saavutamise, esitatakse lõike 5 kohaselt ka seireprogrammi tulemuste kirjeldus.

Lõike 6 kohaselt esitab toetuse saaja projekti lõpparuande 20 kalendripäeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu. KIK võib põhjendatud juhul seda tähtaega pikendada.

Lõike 7 kohaselt on KIK-l õigus toetuse sihipärase kasutamise hindamiseks nõuda toetuse saajalt aruannete esitamist projekti abikõlblikkuse perioodile järgneva viie aasta jooksul.

Lõike 8 kohaselt kui tegemist on riigiabiga käesoleva määruse § 4 lõike 2 tähenduses, on KIKil kohustus toetuse suuruse ja sihipärase kasutamise kontrollimiseks ning liigse hüvitamise vältimiseks vastavalt Euroopa Komisjoni 2012/21/EL otsuse artiklile 6 nõuda toetuse saajalt teabe esitamist vähemalt iga 3 aasta tagant pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu § 11 lõike 3 punktis 14 nimetatud dokumentide kehtivuse ajal ja nende lõppemise hetkel.

Lõike 9 kohaselt kui tegemist on riigiabiga käesoleva määruse § 4 lõike 2 tähenduses, on KIKil kohustus määruuses sätestatud dokumente säilitada 10 aastat pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist.

Paragrahv 21 sätestatakse toetuse maksmise tingimused. Lõike 1 kohaselt makstakse toetuse saajale toetust abikõlbliku kulu hüvitamiseks tegelike kulude alusel.

Lõikes 2 sätestatakse, millised dokumendid maksetaotlusele e-toetuse keskkonna kaudu juurde lisatakse. Maksetaotlusele lisatakse järgmised dokumendid: hanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui hange ei ole tehtud riigihangete registris; leping, mille alusel on kohustus võetud (lepingut ei lisata juhul, kui leping on varem KIK-le esitatud või on leitav riigihangete registrist ja lepingut ei ole muudetud); lepingu muudatused, õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused nende olemasolu korral; arve või muu raamatupidamisdokument; asjade või teenuste üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia; raamatupidamises projekti kulude kajastamist tõendav dokument, projekti vahe- või lõpparuanne.

Lõike 3 kohaselt võib KIK taotluse rahuldamise otsuses täiendada lõikes 2 nõutud dokumentide loetelu.

Lõikes 4 sätestatakse maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavuse tähtaeg. KIK kontrollib 30 kalendripäeva jooksul maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust taotluse rahuldamise otsusele. Puuduste korral määrab KIK toetuse saajale tähtaja nende kõrvaldamiseks. Menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub toetuse saajal puuduste kõrvaldamiseks. Kui toetuse saaja ei kõrvalda puudusi määratud tähtpäevaks, võib KIK maksed peatada.

Lõike 5 kohaselt esitatakse viimane maksetaotlus koos projekti lõpparuandega. Lõppmakse tehakse pärast seda, kui KIK on lugenud projekti tegevused ellu viiduks.

Lõike 6 kohaselt projekti viimane väljamaksetaotlus tuleb KIKile esitada hiljemalt 20 päeva pärast projekti tegevuste lõpetamist, kuid mitte hiljem kui Vabariigi Valitsuse 08.11.2016 määruuses nr 121 „Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise perioodi 2013–2020 enampakkumisel saadud tulu kasutamise ja aruandluse üldtingimused“ sätestatud enampakkumisel saadud tulu kasutamise perioodi lõpptähtaeg.

Paragrahv 22 sätestatakse projekti hangete korraldamise tingimused. Projekti elluviimisega seotud hanketeadet ei avaldada enne taotluse rahuldamisotsuse kuupäeva. Toetuse saaja esitab lihthanke piirmäära ületava hanke dokumentide eelnõud ülevaatamiseks KIK-le enne hanke väljakuulutamist. Kui hange ei ole tehtud riigihangete registris, esitatakse hanke korraldamist tõendavad dokumendid. Toetuse saaja peab hanke korral, mille eeldatav maksumus jääb alla lihthanke piirmäära, küsima kolm võrreldavat hinnapakkumist piisava kvalifikatsiooniga ettevõtjatelt ja esitama saadud hinnapakkumused nende küsimist tõendavate dokumentidega

koos sõlmitud lepinguga KIK-le. Toetuse saaja esitab hankelepingu viivitamata pärast selle sõlmimist. Toetuse saaja esitab enne hankedokumentide või hankelepingu muutmist KIK-le ülevaatamiseks muudatuse eelnõu.

3. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole otseselt seotud ühegi ELi direktiiviga, kuid toetab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2007/60/EÜ üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta seatud eesmärgi saavutamist: vähendada üleujutuste kahjulikke tagajärgi inimeste tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele.

5. Määruse mõju

Kavandatav muudatus: eelnõukohases määruses sätestatakse riigi eelarvestrateegias määratud meetme „Üleujutusriskide maandamine“ elluviimiseks aastatel 2013–2020 lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadava tulu kasutamise tingimused ja kord. Meetme ja määruse siht on toetada tegevusi, mis vähendavad toimuvate üleujutuste kahjulikke tagajärgi inimeste tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele. Maandamiskavade 110 tegevusest on kohaliku omavalitsuse üksuste kohus rakendada 42 ehk siis 38% meetmetest. Meede ja eelnõukohane määrus toetab kohaliku omavalitsuse üksusi maandamiskava meetmete rakendamisel.

Sihtrühm: kohaliku omavalitsuse üksus või kohaliku omavalitsuse üksuste liit, KIK.

Mõju kohaliku omavalitsuse üksusele: üleujutusega seotud riskipiirkonnas asuval kohaliku omavalitsuse üksustel tekib võimalus lisarahastuse saamiseks, et teha üleujutusega seotud olulistest riskipiirkondades töid, mis on vajalikud üleujutuse ajal elanikkonna turvalisuse tagamiseks, ja ehituslikke tegevusi võimalikke kahjulikke tagajärgede vähendamiseks. Toetuse taotlemine on vabatahtlik ning ühe taotluse kohta antav suurim toetussumma on 800 000 eurot ilma käibemaksuta. Toetuse saaja omafinantseering on vähemalt 15% projekti abikõlblikest kuludest.

Mõju looduskeskkonnale: mõju looduskeskkonnale sõltub sellest, millisteks tegevusteks kohalikud omavalitsused toetust taotlema tulevad. Ehituslikel tegevustel, mis on vajalikud nt kanalisatsioonisüsteemide kaitseks, on positiivne mõju. Kui sellised süsteemid ei ole üleujutuse eest kaitstud, satub reovesi üleujutuse ajal looduskeskkonda. Kui üleujutuse riskide vähendamiseks soovitakse kasutada looduslikke veesidumismeetmeid, siis ka nendel lahendustel on looduskeskkonnale positiivsed mõjud. Veesidumismeetmeteks on nt jõesootide taasavamine, kuivendatud alade veerežiimi taastamine ja imbväljakute, puhveralade, viibetiikide rajamine. Nende tegevuste käigus võib esineda ajutiselt negatiivset mõju keskkonnaseisundile, kuid kui rakendatakse leevendusmeetmeid, siis pikaajaliselt positiivne mõju looduse mitmekesisusele on kaalukam ajutisest negatiivsest mõjust. Kui soovitakse üleujutusriskide vähendamiseks ehitada nt tammi ja süvendada jõge, siis sellistel tegevustel võib mõju looduskeskkonnale esineda. Nende mõjude väljaselgitamiseks on eelnõukohase määruse § 11 lõike 3 punktis 4 nõue esitada koos taotlusega keskkonnamõju eelhindang. Kui tegevus mõjutab veekogumi seisundit või seab ohtu kehtivas veemajanduskavas seatud keskkonnaeesmärgid, esitatakse taotluses keskkonnaluba ja negatiivse mõju leevendamise meetmete kirjeldus ning seireprogramm. Meetmest toetatakse tegevusi, mis arvestavad vesikonna veemajanduskava ning selles kehtestatud veekogumite

keskkonnaeesmärke. Projektis peab olema välja töötatud lahendus, mis ei mõjuta veekogumi seisundit või mille kohta on veekaitse eesmärkide saavutamise suhtes täidetud veeseaduse §-de 38–42 nõuded.

Mõju KIK-le: toetuste taotlemiste menetlemisel suureneb töökoormus vähesel määral.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega on seotud taotluste koostamine ja taotluste menetlemine. Taotlusi võivad koostada kohaliku omavalitsuse üksused ja kohaliku omavalitsuse üksuste liidud. Taotlusi menetleb KIK. Taotluste menetlemisel kontrollitakse esitatud dokumentide vastavust määrusele ning hinnatakse plaanitavate tegevuste vajalikkust ja teostatavust. Määruse rakendamiseks vajalikud kulud kaetakse riigi eelarvestrateegias määratud meetme „Üleujutusriskide maandamine“ elluviimiseks aastatel 2020–2023 lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadavast tulust. Määruse rakendamise kuludeks on väljamakstavad toetused. Ühe taotluse kohta makstakse toetust maksimaalselt 800 000 eurot ilma käibemaksuta. Toetuse omaosaluse määr on 15%. Määruse rakendamisest ei tule riigile otseseid rahalisi tulusid. Kohaliku omavalitsuse üksusele või kohaliku omavalitsuse üksuste liidule on tuluks saadav toetus, mille ta kasutab määrusega ettenähtud tegevusteks.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu saadeti eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Maaeluministeeriumile ja Siseministeeriumile. Kooskõlastusringil esitatud märkuste ja ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise tabel on seletuskirja lisas.

Keskkonnaministri määruse „Toetuse andmise tingimused
meetme „Üleujutusrisi maandamine“
ehituslike tegevuste elluviimiseks“ eelnõu
seletuskirja lisa.

Kooskõlastusringil esitatud märkuste ja ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise tabel

Jrk	Määruse eelnõu säte	Ettepanek või kommentaar	Arvestamine/mittearvestamine
Maaeluministerium (02.03.2020 nr 1.4-2/440-1, KeM reg. nr. 1-4/20/782-2)			
1.	§ 3 lg 2 p 3	Palume asendada § 3 lg 2 p 3 mõiste „hooldamine“ mõistega „uuendamine“. Meetme eesmärki täidaks maaparandussüsteemi uuendamine ja rekonstrueerimine. Meetme seisukohalt on hooldamine liialt väikese mõjuga. Teeme ettepaneku kasutada ka seletuskirjas läbivalt mõisteid „uuendamine ja rekonstrueerimine“.	Arvestatud
2.	§3 lg 2 p 3	Seletuskirja § 3 lõige 2 punkt 3 selgituses on öeldud „maaparanduse käsitlemist võimalikult laias tähenduses“. Palume täpsemalt selgitada seletuskirjas, mida selle all mõeldakse. Maaparandusseaduse kohaselt on maaparandussüsteemid maatulundusmaa viljelusväärtuse suurendamiseks ette nähtud ehitiste kogumid. Need maaparandussüsteemid on kantud maaparandussüsteemide registrisse ja neile laieneb maaparandusseaduse õiguskord. Kui maaparandussüsteemile on vaja mingit muud rajatist rajada, siis tuleb see vastavalt maaparandusseaduse § 50 Põllumajandusametiga kooskõlastada või saada temalt luba. Väljaspool maaparandussüsteeme paiknevate kraavide kohta maaparandusseadus ei kohaldu ja need on kohaliku omavalitsuse üksuse haldusalas. Selguse huvides palume seletuskirjas neid kraave nimetada „muuks kuivenduseks“.	Arvestatud
3.		Kuna eelnõu § 3 lõike 2 punkti 3 kohaselt on abikõlblikud ka kergemad tööd kui ehitustööd, siis nende tegevuste korral peaks rakendama lihtsustatud	Arvestatud Täiendasime seletuskirja järgmiselt: „Kui toetust taotletakse lihtsamateks

		taotlusdokumentatsiooni. Seetõttu ei ole otstarbekas, et taotlus sisaldab eelnõus § 10 lõikes 3 punktis 1 toodud dokumente	töödeks, kus ehitusseadustiku kohast eelprojekti ei ole vaja, mõistame eelprojekti all kirjeldust tehtavatest töödest koos mahtudega, projekti piirkonna ülevaadet, olemasolevate rajatiste kirjeldust, sobivate tehniliste alternatiivide võrdlust ja muud asjassepuutuvat informatsiooni.
4.		4. Palume muuta §10 lõike 3 punkti 11 sõnastust ja viia see kooskõlla maaparandusseaduse mõttega järgnevalt: „11) Põllumajandusameti arvamus projektile, kui taotlusega kavandatud tegevus toimub maaparandussüsteemil.“	Arvestatud
5.		5. Teeme ettepaneku lisada ka seletuskirja täpsustav selgitus, et kui taotlusega kavandatud tegevus sisaldab maaparandussüsteemile täiendava rajatise rajamist, siis tuleb hankida Põllumajandusameti kooskõlastus või luba (maaparandusseaduse § 50).	Arvestatud
Siseministerium (25.03.2020 nr 1-7/48-2; KeM reg. nr. 1-4/20/782-3)			
	§ 8	Eelnõu § 8 kohaselt saab toetust taotleda kohaliku omavalitsuse üksus või kohaliku omavalitsuse üksuste liit. Siseministerium teeb ettepaneku laiendada eelnõu §-s 8 toodud taotlejate ringi kohalike omavalitsuste huvides tegutsevate vee-ettevõtjatega. Vee-ettevõtjad, kui elutähtsa teenuse osutajad, teevad investeringuid taristusse ja lähtuvad kohaliku omavalitsuse suunistest. Vee-ettevõtjate lisamine toetuse taotlejate hulka vähendab bürokraatiat ja kiirendab asjaajamist. Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 8 järgmiselt: „§ 8. Toetust saab taotleda kohaliku omavalitsuse üksus, kohaliku omavalitsuse volikogu määratud vee-ettevõtja või kohaliku omavalitsuse üksuste liit.“	Osaliselt arvestatud Lisame § 8 (uus §9) taotlemise vee-ettevõttele § 3 lg 2 p 5 tegevuse puhul. Käesolevast meetmest toetatakse üleujutusega seotud riskide maandamiskava meetmekavas kirjeldatud tegevusi. Määruse § 3 lg 2 p-des 1–4 nimetatud tegevused on maandamiskava järgi kohaliku omavalitsuse rakendada. Lisaks on need ka tegevused, mis eeldavad kohalike omavalitsustelt põhjalikku analüüsi, millised tehnilised lahendused on kõige sobivamad kogu piirkonna riskide vähendamiseks.

		<p>§ 9 lõige 2. Selle lõike kohaselt peab toetatava projekti ehituslik tegevus toimuma taotleja (kohaliku omavalitsuse üksus või üksuste liidud) omandis oleval maal või maaomaniku nõusolekul. Seletuskirjas pole selgitatud, kes võivad olla teised maaomanikud, kes peavad nõusoleku andma.</p> <p>Kuna meetme raames antav toetus üldiselt ei ole riigiabi, siis palume lisada eelnõusse sätte, mille kohaselt juhul, kui toetatakse tegevust, mis ei toimu taotleja omandis oleval maal, analüüsib KIK täiendavalt, kas toetatava tegevuse tagajärjel võib toimuda teiste maaomanike maa väärtuse tõus. Eesmärk on välja selgitada, kas mõni maaomanik võib saada meetme kaudu kaudselt riigiabi. Selline kaudne riigiabi peaks olema välistatud, kuna meetme eelnõu ei anna võimalust riigiabi andmiseks.</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p> <p>Lisasime § 3 „Toetavad tegevused täiendava“ lõike - (1) Meetme raames toetatakse tegevusi, mida tehakse avalikes huvides.</p> <p>Lisaks lisasime riigiabi andmise reeglite kohaldumise paragrahvi 4.</p>
--	--	---	---